

Pál levele a Rómában levőknek

Pál, a Messiás Jézus rabszolgája, meghívott, kiküldött, elválasztva Isten *Győzelmi* jóhírébe, amelyet előre megígért az ő szóvivői által a Szent Írásokban az ő Fia felől: aki Dávid magvából lett hústest szerint, aki Isten Fiaként lett *élesen és egyértelműen* meghatározva *csodatevő* erőben *a Szentség Szelleme szerint a halottak feltámadásából kifolyólag*, a Messiás Jézus *felől*, a mi Urunk *felől*; aki által kaptunk kegyelmet és kiküldetést a hit engedelmességéért minden *nem-zsidó* nemzet között, az ő neve érdekében, *képviselve azt*; akik között vagytok ti is a Messiás Jézus meghívottjai.

A Rómában levőknek mind, Isten *önzetlenül* szeretettjeinek, meghívott szenteknek: Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Édesapánktól és a Messiás Úr Jézustól!

Először *is*, egyrészt hálát adok az én Istenemnek a Messiás Jézus által mindnyájatokért, hogy a ti hitetek terjesztve van az egész világon. Mert tanúm az Isten, akinek szolgálok az én szellememben az ő Fiának a *Győzelmi* jóhírében, amint szüntelenül megemlékezem rólatok mindenkor az én imádságaimban, *hogy* valahogyan egyszer majd jó út adatik nekem az Isten akaratában hozzátok menni. Mert vágyakozom látni titeket, hogy valamilyen kegyelmi ajándékot megszothassak veletek, szellemit, a ti megalapozásokra; ez pedig *a* kölcsönös bátorító intés köztetek az egymásban *levő* hit által, *a* tiétek *által*, meg *az* enyém *által* is.

Másrészt nem szeretném, hogy tudatlanok legyetek, testvéreim *afelől*, hogy sokszor kitűztem célul, *hogy* eljőjtek hozzátok, és tiltva voltam mindeddig, hogy valamilyen gyümölcsöm lehessen köztetek is, ahogyan a többi nemzetek között is. Mind görögöknek és barbároknak, mind bölcseknek és értelmetleneknek adósa vagyok: így ami rajtam *múlik*, kész vagyok nektek, rómabelieknek is hirdetni a *Győzelmi* jóhírt. Mert nem szégyellem a Messiás Jóhírét, mert Isten ereje *az*, *megszabadító* megmentésére az összes hívőnek: zsidónak először, meg görögnek is. Mert Isten igazságossága ebben lepleződik le hitből hitbe, amint meg van írva: „Az igazságos pedig hitből fog élni.”

Mert lepleződik *az* Isten haragja *a* mennyből *az* emberek minden istentelensége és igazágtalansága felett, akik a valóigazságot visszatartják igazágtalanságban: mert ami *dolga* az Istennek tudható, nyilvánvaló közöttük, mert az Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Mert az ő *szemmel* láthatatlan *dolgai* a világrendszer teremtésétől *fogva* a tetteiből felfogva meglátszik: mind az ő örök csodás ereje, mind isteni mivolta, annak érdekében, *hogy* ők védhetetlenek legyenek.

Mivel *bár* megismerték Istent, nem mint Istent dicsőítették vagy adtak *neki* hálát, hanem *üres, oktalan, haszontalan és céltalan* hiábavalókká lettek az ő érveleikben, és elsötétedett az ő értetlen szívük. *Bár* magukat bölcsnek állítják, bolondokká lettek, és felcserélték a romolhatatlan Isten dicsőségét *a* romlandó ember és *a* madarak és négy lábúak és csúszómászók képének hasonlatosságára. És emiatt átadta őket az Isten az ő szívük kívánságaiban az ő testük egymást közt *való* megbecstelenítésének tisztátalanságára; akik átváltoztatták az Isten valóigazságát hamissággá, és a teremtést tisztelték *félve* és szolgálták azzal szemben, *aki* teremtette; aki áldott az örökkévalóságra *nézve*, ámen!

Emiatt adta át őket az Isten gyalázatos szenvedélyeknek, mert mind maguk a nőneműek átváltoztatták a természetes intimitást a természetellenesre, mind a hímneműek is hasonlóan, *miután* elhagyták a természetes intimitást a nőneműekkel, lángra lobbantak az ő egymás iránti sóvárgásukban, *ahogy* hímneműek hímneműekkel kidolgozták az ocsmányságot és az ő tévelygésük kellő viszonzását önmagukban megkapták. És ahogyan nem ítélték az Istent arra, hogy *alapos és teljes* ismeretükben megtartsák, átadta őket az Isten ítéletre képtelen gondolkodásnak, *hogy* a nem illő *dolgokat* tegyék; *miközben* be vannak telve minden igazságtalansággal, paráznasággal, gonosszággal, haszonleséssel, rosszasággal; telítettek irigységgel, gyilkossággal, veszekedéssel, rászedő manipulációval, rossz erkölccsel; rágalmazók, istentelenek, arrogánsak, *előretolakodó* feltűnősködők, kérkedők, rosszaságok feltalálói, szüleiknek *makacsul* engedetlenek, értetlenek, megállapodást *alattomosan* megszegők, szívtelenek, engesztelhetetlenek, irgalmatlanok; akik *bár* az Isten igazságos eljárását alaposan megismerték, hogy az ilyenekkel *életvitelszerűen* foglalkozók méltók a halálra, nem csak megteszik ezeket, hanem az *ilyenekkel* foglalkozókkal együtt jónak is vélik *mindezt*.

Emiatt védhetetlen vagy, ó ember, bárki, aki ítélkezel, mert amiben ítélkezel a másik *felett*, önmagadat ítéled el, mert ugyanazt teszed, aki ítélkezel. De tudjuk, hogy az Isten ítélete van valóigazság szerint az ilyenekkel *életvitelszerűen* foglalkozókon. Arra számítasz pedig, ó ember, aki ítélkezel az ilyenekkel foglalkozók *felett*, és teszed ezeket, hogy elmenekülhetsz az Isten ítéletétől? Vagy a gazdagságát veted meg az ő jóságának, magatúrtóztatásának és hosszútűrésének, *mint aki* nem tudod, hogy az Isten jósága *átgondolt és önkiiigazító* bünbánatra vezet téged? De a te keménységed és *véleményedet át gondolni nem akaró* bünbánat nélküli szíved szerint halmozol fel magadnak haragot *a* haragnak és az Isten igazságos ítélete lelepleződésének napjára, aki majd megfizet kinek-kinek az ő munkái szerint: a jó munkálkodásban *való* kitartás szerint dicsőséget, tisztességet és romolhatatlanságot keresőknek örök *magasabbrendű értelmes* étellel; viszont azoknak, *akik* versengésből *valók* és a valóigazsággal szemben ugyan makacsul hitetlenkednek, de az igazságtalanságnak hittel engedelmeskednek, indulattal és haraggal. Nyomorúság és szorongattatás a rosszaságot kimunkáló minden emberi lélekre, zsidónak először, meg görögnek is; ugyanakkor dicsőség és tisztesség és

békesség mindenkinek, aki a jót munkálja, zsidónak először, meg görögnek is: mert nincs személyválogatás az Istennél.

Mert akik csak Törvény nélkül követtek el bűnt, Törvény nélkül fognak elveszni, és akik csak Törvényben vétkeztek, törvény által lesznek majd megítélve. Mert nem a Törvény hallgatói igazságosak az Istennél, hanem a Törvény megtévői lesznek igazzá téve. Mert mikor *olyan* nem-zsidó nemzetek, amelyek nem rendelkeznek Törvénnyel, természetesen teszik meg a Törvény *dolgait*, ezen Törvénnyel nem rendelkezők önmaguk számára vannak „törvényül”: akik megmutatják a Törvénynek az ő szívükbe írt munkáit (*ahogy velük* együtt tanúskodik az ő lelkiismeretük, illetve az egymás közt vádoló vagy védekező gondolataik) egy nap, mikor az Isten meg fogja ítélni az emberek titkait, az én Jóhírem szerint a Messiás Jézus által.

Íme, téged zsidónak neveznek és a Törvényre támaszkodsz, és Istenben dicsekszel, és ismered az akaratát, és alaposan átvizsgálod az *attól* eltérő *dolgokat*, *mint aki* tanítva lettél a Törvényből, és meg vagy győződve *arról*, *hogy* magad vagy *a* vakok kalauza, a sötétben *levők* világossága, *a* bölcsstelenek nevelője, *a* kiskorúak tanítója, *mint aki* rendelkezel a tudás és a valóigazság látszatával a Törvényben. Aki tehát másokat tanítgatsz, önmagadat nem tanítod? Aki leszögezve *azt* mondogatod, *hogy*: „Nem szabad házasságot törni”, házasságot törsz? Aki utálod a bálványokat, templomfosztogató vagy? Aki a Törvényben dicsekszel, a Törvény áthágása által becsteleníted meg az Istent? Mert az Isten neve miattatok „van gyalázva a *nem-zsidó* nemzetek között”, amint meg van írva.

Mert használ ugyan a körülmeteltség *abban az esetben*, ha a Törvényt *életvitelszerűen* megteszed; *abban az esetben* viszont, ha a Törvény áthágója vagy, a te körülmeteltséged körülmetéletlenséggé vált. *Abban az esetben* tehát, ha a körülmetéletlenség¹ a Törvény igazságos eljárását megőrzi, annak körülmetéletlensége nem számíttatik-e majd be körülmeteltséggé; és *nem* ítélik-e majd a törvényt teljesítő természetes körülmetéletlenség feletted, a betű és körülmetelkedés általi Törvényt áthágó *felett*? Mert nem a megjelenésben van a zsidó, sem a hústesti megjelenésben a körülmeteltség; hanem a rejtekben *van* a zsidó, *a* szív körülmeteltsége is szellemben *van*, nem betűben: akinek a dicsérete nem ember-től, hanem az Istentől *van*.

Mi tehát a különlegessége a zsidónak? Vagy mi a haszna a körülmeteltségnek? Mindenféleképpen sok, mert először is *az*, hogy rájuk lettek bízva az Isten *kinyilatkoztatott* mondásai.

---

1 *Körülmetéletlenség*: a görög *ἀκροβυστία* (e.: „akobüsztia”) jelentése: ‘előbőrrel rendelkezés’. A szó jelentheti az állapotot is, hogy valakinek megvan az előbőre, de jelentheti az ilyen emberek gyűjtőfogalmát is: ahogy a „zsidóság” (vagy a „magyarság”) is lehet mind állapot, mind embercsoport. Az itteni szövegben az első esetben az állapot, a második esetben az embercsoport (mint nem-zsidók) a jelentése.

Mert mi *van akkor*, ha némelyek nem hittek? Az ő hitetlenségük nem szüntette-e meg az Isten hitét? *Szó sem lehet róla!* Hanem legyen az Isten igaz, viszont minden ember hazug; amint meg van írva: „Úgyhogy igazzá lehess nyilvánítva a te Kinyilatkoztatásaidban, és győzz a te megítéltetésed során.”

Ha pedig a mi igazságtalanságunk Isten igazságos mivoltát ajánlja, mit mondunk? Nem igazságtalan-e az Isten, aki ránk hozza a haragot? (Emberi módon mondom *ezeket*.) *Szó sem lehet róla!* Mert *akkor* hogyan fogja megítélni az Isten a világot?

Mert ha az Isten valóigazsága az én hazugságomban bővelkedett az ő dicsőségére, miért *vagyon* még én is, mint bűnös megítélve? És nem *úgy van*, ahogy gyaláznak és ahogy egyesek állítják *rólunk*? *Szerintük* mi *azt* mondjuk, hogy: „Te gyűk a rossz *dolgokat*, hogy *azokból* a jó *dolgok* jöhessenek!”. Az ő elítéltetésük jogos!

Micsoda? Tehát különbek vagyunk? Egyáltalán nem! Mert az előbb okoltuk mind *a zsidókat*, mind *a görögöket*, *hogy* mind bűn alatt vannak, amint meg van írva: „Nincsen igazságos egy sem; nincs, aki összerakva felfogja; nincs, aki keresi az Istent”; „mindnyájan elfordultak, egyszerre haszontalanokká lettek; nincsen, aki jót tesz, nincs egy sem.” „Nyitott sír az ő torkuk, az ő nyelvükkel *közben* rászedve manipulálnak”, „áspis kígyók mérge² *van* az ő ajkaik alatt”, kiknek „szája rontással és keserűséggel *van* tele”; „gyorsak az ő lábaik a vérontásra”, „összetörtség és nyomorúság *van* az ő útjaikon, és *a* békesség útját nem ismerték meg”: „nincs Isten félelme az ő szemeik előtt.”

Tudjuk pedig, hogy amit csak a Törvény mond, a Törvényben *levőkhöz* szólja, hogy minden száj el legyen hallgattatva, és perelhetővé váljon az egész világ Isten számára.

Emiatt *a* Törvény cselekedeteiből nem lesz igazságossá nyilvánítva semmilyen hústest őelőtte, mert *a* Törvény által *a* bűn alapos megismerése *van*.

Most viszont *a* Törvény nélkül lett nyilvánvalóvá az Isten igazságossága, ahogy tanúskodnak a Törvény és az *Isteni* szóvivők. Istennek igazságossága pedig a Messiás Jézus hite által, mindazokba és mindazokra, akik hívők.

Mert nincs különbség: mert mindnyájan, *akik* bűnt követtek el és *lemaradva* szűkében vannak az Isten dicsőségének, igazságossá tételnek ingyen az ő kegyelméből, a váltságdíj által, ami a Messiás Jézusban *van*, akit kitűzött *elénk* az Isten az ő vérében *való* hit általi engesztelés fedelél az ő igazságosságának bizonyítására, az előzőleg megtörtént bűnök elnézése miatt, az Isten túrése során, az ő

² *Áspis kígyók mérge*: az áspis egy kisebb egyiptomi kígyó (valószínűleg az egyiptomi kobra, mely a fáraók szuverenitásának jelképe volt), mely hirtelen támad rá az áldozatára, mérge nem fájdalmas, mint a „tüzes kígyóké”, melyek a zsidókra támadtak a pusztában, hanem elálmosítással, altató jelleggel lassan öl. A különféle kígyóneveket átvitt értelemben a ravaszságra, rafináltságra használták. Erre a halálos méregre nem volt orvosság.

igazságosságának mostani időben *való* bizonyítására, arra *nézve*, hogy ő igazságos, és igazságossá nyilvánítja a Jézus hitéből *valót*.

Hol tehát a dicsekvés? Ki van zárva! Milyen törvény által? A cselekedetekéi *által*? Nem, hanem *a* hit törvénye által! Azt tartjuk tehát, hogy hittel van igazságossá téve *az* ember, a Törvény cselekedetei nélkül.

Vagy *a* zsidóké-e az Isten csak? Nem pedig a nemzeteké is? Igen, a nemzeteké is! Ha már egyszer egy az Isten, aki igazságossá fogja tenni *a* körülmetéltséget hitből és a körülmetéletlenséget a hit által. Eltöröljük-e tehát *a* Törvényt a hit által? *Szó* sem lehet *róla*! Hanem törvényt állítunk!

Mit mondjunk tehát, Ábrahám, a mi ősapánk *mit* talált hústest szerint? Mert ha Ábrahám cselekedetekből lett igazgá téve, van dicsekvése, de nem az Isten féle. Mert mit mond az Írás? „Hitt pedig Ábrahám az Istennek, és be lett számítva neki igazságosságul.” Annak pedig, *aki* cselekszik, a jutalom nem kegyelem szerint, hanem az adósság szerint számíttatik be. Annak pedig, *aki* nem cselekszik, hanem hisz abban, *aki* igazságossá teszi az istentelent, beszámíttatik az ő hite igazságosságul.

Ahogy Dávid is *leszögezve* kimondja a boldogságát *annak* az embernek, akinek az Isten beszámít igazságosságot cselekedetek nélkül: „Boldogok, akiknek el lettek engedve a törvénytelenégeik és akiknek el lettek fedezve a bűneik. Boldog ember *az*, akinek semmiképp sem számíthat be *az* Úr bűnt.”

Ez a boldogság tehát a körülmetéltségre *vonatkozik*, vagy a körülmetéletlenségre is? Mert azt mondjuk, hogy be lett számítva Ábrahámnak a hit igazságosságul. Tehát hogyan lett beszámítva? *Hogy ekkor* körülmetéltségben volt vagy körülmetéletlenségben? Nem körülmetéltségben, hanem körülmetéletlenségben! És *a* körülmetéltség jelét kapta, a körülmetéletlenségbeli hit igazságosságának pecsétjét; azért, *hogy* ő maga legyen ősapja mindazoknak, akik hisznek a körülmetéletlenség által azért, *hogy* be legyen számítva nekik is az igazságosság; és ősapja *a* körülmetéltségnek, azoknak, *akik* nem csak körülmetéltségből *valók*, hanem akik járnak is a mi ősapánknak, Ábrahámnak a körülmetéletlenségbeli hitének nyomdokaiban.

Mert nem *a* Törvény által *lett* az ígéret Ábrahámnak vagy az ő magvának, *ami* az, *hogy* örököse ő lesz a vilárendszernek, hanem *a* hitnek igazságossága által. Mert ha a Törvényből *valók* örökösök, hiábavalóvá lett a hit és meg lett szüntetve az ígéret. Mert a Törvény haragot munkál ki, mert ahol nincsen Törvény, áthágás sincs. Emiatt hitből *van*, *azért*, hogy kegyelem szerint *legyen*, *azért*, *hogy* biztos legyen az ígéret az egész magnak: nem csak a Törvényből *valóknak*, hanem az Ábrahám hitéből *valóknak*, aki ősapja mindannyiunknak (amint meg van írva, hogy: „Ősapjává tettelek téged sok nemzetnek”), az előtt, akinek hitt, Istennek, aki meg-eleveníti a halottakat, és *előhívja* a nem létezőket, mint létezőket; aki reménység

ellenére reménységgel hitte, hogy ő válik ősapjává sok nemzetnek, aszerint, ami megmondatot: „Így lesz a te magod.” És *mivel* nem gyengült meg a hitben, nem koncentrált az ő már elhalt testére, mintegy százesztendő lévén, és a Sára méhének elhalt állapotára. Isten ígéletében pedig nem kételkedett hitetlenséggel, hanem megerősödött hittel, *miután* dicsőséget adott Istennek és teljesen meggyőződött *abban*, hogy amit megígért, képes is megtenni. Emiatt: „és be lett számítva neki igazságosságul.” De nem csak őmiatta van megírva, hogy: „be lett számítva neki”, hanem miattunk is, akiknek készülőben van, *hogy* be legyen számítva, az abban hívőknek, *aki életre* keltette Jézust, a mi Urunkat a halottak közül, aki át lett adva a mi bűneink miatt, és életre lett keltve a mi igazságossá tételünk érvényesítése³ miatt.

Miután tehát igazságossá lettünk téve hitből, békességünk van az Isten felé a mi Urunk, a Messiás Jézus által, aki által bejárásunk van *már* hittel ebbe a kegyelembe, amelyben állunk és dicsekszünk az Isten dicsőségének *elváró* reménységével. De nem csak *ezzel*, hanem a nyomorúságokkal is dicsekszünk, *mert* tudjuk, hogy a nyomorúság kitartást dolgoz ki, a kitartás pedig megbízhatóságot, a megbízhatóság pedig *elváró* reménységet, a reménység pedig nem szégyenít meg, merthogy az Isten *önzetlen* szeretete *már* kiáradt a mi szívünkbe a nekünk adott Szent Szellem által!

Mert a Messiás, *mikor* mi még gyengék voltunk, *a* megfelelő időben meghalt az istentelenek helyett. Hiszen az igazságos helyett is alig fog meghalni valaki, mert a jó helyett talán valaki még bátorodik meghalni. Viszont *éppen azzal* ajánlja a maga irántunk *való önzetlen* szeretetét az Isten, hogy *mikor* még mi bűnösök voltunk, a Messiás helyettünk halt meg!

Tehát sokkal inkább meg leszünk mentve őáltal a haragtól, *miután* igazságossá lettünk téve most az ő vérében! Mert ha ellenség létünkre meg lettünk békítve az Istennel az ő Fiának a halála által, sokkal inkább meg leszünk mentve az ő *magasabbrendű értelmes* élete által, *miután* ki lettünk békítve! De nem csak *ez van*, hanem dicsekszünk az Istennel a mi Urunk, a Messiás Jézus által, aki által most a kibékülést átvettük!

³ *Igazságossá tételünk érvényesítése*: a görögben többféle végződésű szó van az igazságossággal kapcsolatban. Az alapszó a *δίκαιος* (e.: „dikaios”), ami ‘igazságost, becsületest, törvényesen/jogosan eljárót’ jelent. A *δικαιοσύνη* (e.: „dikaiosüné”) az ‘igazságos mivoltot, becsületes mivoltot’ jelenti. A *δικαίωμα* (e.: „dikaióma”) az igazságossá tétel eljárása, az igazságosság törvényes elvárásától az igazzá nyilvánítás döntésén át egészen annak eredményéig. Ennek igei alakja a *δικαίωω* (e.: „dikaió”), ‘igazzá tesz/nyilvánít’. Az igazságossá tételt nevezhetjük nyelvújítással „igazságosításnak” vagy „becsületesítésnek” a félrevezető „megigazulás/megigazítás/igazolás” helyett, mert nem egyszerűen felmentésről van szó, hanem a becsületes mivolt helyreállításáról. Ennek érvényesítését, eredményét jelöli a görög az itt található *δικαίωσις* (e.: „dikaiószisz”) szóval, amit nyelvújítással „igazságosítotttság eredményének” lehet fordítani. Jézus amiatt támadt fel, hogy ez az igazságosítotttságunk érvényesítve lehessen, ami azt jelenti, hogy visszaállhatunk az Isten előtt elvesztett „dikaiosüné”, azaz igazságos, becsületes állapotunkba. Pontosan erről szól a megszentelődés és a gyümölcsstermés, hogy igazságosítotttságunk érvényesül és megnyilvánul az isteni természet bennünk.

Emiatt, ahogy egy ember által bejött a bűn a világrendszerbe, és a bűn által a halál, úgy minden emberre is átment a halál, mivel mindenki bűnt követett el. Mert a Törvényig *is* volt bűn *a* világrendszerben, de a bűn nincs felszámítva, *amikor* nincs Törvény. De királyként uralkodott a halál Ádámtól Mózesig azokon is, *akik* nem követtek el bűnt az Ádám áthágása hasonlatosságára, aki mintaképe az Eljövendőnek.

De nem úgy *van* a kegyelmi ajándék sem, amint a bukás *történt*: mert ha az egynek bukásával a tömegek meghaltak, sokkal inkább túlcsoordult a tömegekre az Isten kegyelme és az ajándék *a* kegyelemben, amely az egy emberé, a Messiás Jézusé.

És nem úgy *van* az ajándékozás *sem*, amint egy vétkező által *történt*: mert az ítélet ugyan egytől *lett* elítéléssé, viszont a kegyelmi ajándék sok bukásból lett igazságossá tétel eljárásává. Mert ha az egynek a bukásával uralkodott királyként a halál az egy által, sokkal inkább fognak királyként uralkodni a Messiás Jézus által *a magasabbrendű értelmes* életben azok, *akik* a kegyelem és az igazságosság ajándékának túlcsoordulását átveszik.

Így tehát amint egynek bukása által minden emberre elítélés *jött*, ugyanúgy egynek igazságos eljárása által minden emberre *a magasabbrendű értelmes* élet igazságossá-tételének eredménye *jött*. Mert ahogyan az egy embernek szófogadatlansága által bűnösökké lettek téve a tömegek, ugyanúgy az egynek szófogadása által igazságosakká lesznek téve a tömegek. A Törvény pedig belopózkodott, hogy megsokasodjon a bukás. Ahol pedig megsokasodott a bűn, szerfelett túlcsoordult a kegyelem; *mégpedig azért*, hogy ahogyan királyként uralkodott a bűn a halálban, úgy a kegyelem is királyként uralkodhasson az igazságos mivolt által *az* örök *magasabbrendű értelmes* életre, a Messiás Jézus, a mi Urunk által.

Mit mondjunk tehát? Maradjunk meg a bűnnek, hogy a kegyelem növekedhessen? *Szó* sem lehet *róla*! Akik meghaltunk a bűnnek, hogyan fogunk élni még abban? Vagy nem tudjátok-e, hogy valahányan csak bemerítkeztünk a Messiás Jézusba, az ő halálába merítkeztünk be? Tehát vele együtt el lettünk temetve a halálba *való* bemerítés által, *annak érdekében*, hogy amiképpen *életre* kelt a Messiás *a* halottak közül az Édesapa dicsősége által, úgy mi is *a magasabbrendű értelmes* élet *eddig ismeretlen* újdonságában járassunk! Mert ha *vele* összenőttekké váltunk az ő halálának hasonlóságában, akkor a feltámadásának *hasonlóságában* is *jelen* leszünk; *mint akik* tudjuk, hogy a régi emberünk *vele* együtt keresztre lett feszítve, hogy megsemmisülhessen a bűnnek teste, ahogy mi többé már nem végzünk rabszolgamunkát a bűnnek. Mert aki meghalt, igazságossá lett téve, *felszabadítva* a bűntől! Ha pedig meghaltunk a Messiással, hisszük, hogy vele együtt *magasabbrendű értelmes életet* is fogunk élni; *mint akik* tudjuk, hogy a Messiás, *miután életre* kelt a halottak közül, többé már nem hal meg; *a* halál őrajta többé már nem uralkodik! Mert ami meghalt, a bűnnek halt meg egyszer *s mindenkorra*,

ami pedig él, az Istennek él. Ilyen módon ti is tartjátok magatokat *úgy, mint akik* ugyan halottak vagytok a bűnnek, de élők az Istennek a Messiás Jézusban, a mi Urunkban!

Tehát ne uralkodjon királyként a bűn a ti halandó testetekben, arra *nézve, hogy szót* fogadjatok neki az ő kívánságaiban! Se ne állítsátok oda a ti tagjaitokat az igazságtalanság fegyvereiként a bűnnek, hanem állítsátok oda magatokat az Istennek, mint *a* halottak közül *feltámadt* élők, és a ti tagjaitokat az igazságosság fegyvereiként az Istennek! Mert *a* bűn rajtatok nem fog uralkodni, mert nem vagytok a Törvény alatt, hanem *a* kegyelem alatt!

Mit *mondjunk* tehát? Kövessünk el bűnt, merthogy nem vagyunk *a* Törvény alatt, hanem *a* kegyelem alatt? *Szó* sem lehet *róla*! Nem tudjátok, hogy akinek odaállítjátok magatokat rabszolgákként szófogadásra, rabszolgái vagytok *annak*, akinek szót fogadtok? Vagy *a* bűnéi halálra, vagy a szófogadásai igazságos mivoltára!

De hála az Istennek, hogy *csak* voltatok rabszolgái *a* bűnnek, de szívből szót fogadtatok a tanítás *azon* mintájának, amelyre át lettetek adva. *Miután* pedig fel lettetek szabadítva a bűntől, rabszolgák lettetek az igazságosság számára.

Emberi *dolg*ot mondom a ti hústestetek gyengesége miatt: mert ahogyan odaállítottátok a ti tagjaitokat rabszolgákként a tisztátalanságnak és a törvénytelenységnek a törvényteleniségre, úgy most állítsátok oda a ti tagjaitokat rabszolgákként az igazságosságnak *a* megszentelődésre! Mert amikor rabszolgái voltatok a bűnnek, szabadok voltatok az igazságosságtól. Tehát milyen gyümölcsötök volt akkor, amin most szégyenkeztek? Mert a vége azoknak halál. Most viszont, *miután* fel lettetek szabadítva *a* bűntől, Isten számára pedig rabszolgákká lettetek téve, megvan a ti gyümölcsötök *a* megszentelődésre, *aminek* a vége pedig örök *magasabbrendű értelmes* élet! Mert a bűn zsoldja halál, de az Isten kegyelmi ajándéka örök *magasabbrendű értelmes* élet a Messiás Jézusban, a mi Urunkban!

Avagy nem tudjátok, testvérek (mert a Törvényt ismerőknék mondom), hogy a Törvény uralkodik az emberen, amennyi ideig él? A férfi alatt levő⁴ asszony az élő férfihoz van kötve a Törvénnyel. Ha viszont meghalna a férfi, megszűnt a férfi törvényétől. Így tehát amíg él a férje, házasságtörő nőnek fogják kinyilvánítani, ha más férfinak lesz *kedvére*. Ha viszont meghalna a férfi, szabad lesz a Törvénytől, így nem lesz házasságtörő nő, *miután* más férfinak lett *kedvére*. Azért, testvéreim, ti is halálba lettetek küldve a Törvény számára a Messiás testén keresztül,

---

⁴ *Férfi alatt levő*: a görög ὑπανδρος (e.: „hüpanndrosz”) egy szóösszetétel: ὑπό (e.: „hüpo”, jel.: ‘alatt’) és ἀνὴρ (e.: „ánér”, jel.: ‘férfi’). Az itteni érvelés lényege a nő férfi alatt levősége a Törvény által. Az érvelésben szereplő „más férfinak lesz *kedvére*” (szószerint: „más férfi számára lesz”) nem kizárólagosan házasságot jelent, hanem „érdekéért”: tehát pl. „kedvére”, élvezetére” vagy „segítségére” stb. A nő továbbra is valaki másért van, még ha illegálisan is. Az érvelés ebből fog tovább haladni, hogy az ember sem önmagáért van: vagy a Törvény számára, vagy „Más kedvére”.

azért, *hogy* ti másnak legyetek *kedvére*: aki *a* halottak közül *életre* kelt, hogy gyümölcsöt hozhassunk az Istennek.

Mert amikor a hústestben voltunk, a bűnök szenvedélyei, amelyek a Törvény által *voltak*, működtek a mi tagjainkban, a halálnak való gyümölcs hozatalra. Most pedig megszűntünk a Törvénytől, *miután* meghaltunk *abban*, amiben vissza voltunk tartva⁵, hogy ilyen módon rabszolgaként szolgálhassunk *a* Szellem *eddig ismeretlen* újdonságában és nem a betű ódonosságában.

Mit mondjunk tehát? A Törvény bűn-e? *Szó* sem lehet *róla*! Hanem a bűnt nem ismerném, hacsaknem a Törvény által: mert a kívánságról sem tudnék, ha a Törvény nem mondta volna: „Nem fogod kívánni.” A bűn viszont *miután* kapott az alkalmon, a Törvény által kidolgozott bennem mindenféle kívánságot. Mert *a* Törvény nélkül *a* bűn halott.

Én viszont egykor a Törvény nélkül éltem. De *miután* eljött a parancsolat, a bűn feléledt, én pedig meghaltam. És kiderült számomra *arról* a parancsolatról, amely életre *rendeltetett*, *hogy* ez halálra *lett*. A bűn ugyanis *miután* kapott az alkalmon, a parancsolat által becsapott, és általa megölt.

Úgyhogy a Törvény igazából szent, a parancsolat is szent és igazságos és jó.

Ami tehát jó, számomra halál lett? *Szó* sem lehet *róla*! Hanem a bűn, *azért*, hogy bűnként tűnjék fel, a jó által dolgozza ki számomra a halált: hogy *mindent* túlszárnyalóan bűnössé legyen a bűn a parancsolat által.

Mert tudjuk, hogy a Törvény szellemi, én pedig hústesti vagyok, eladva a bűn alá. Amit tehát kidolgozva elérek, nem értem: mert nem azzal foglalkozom, amivel akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök. Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, összhangban vagyok a Törvénnyel, hogy jó. Most pedig többé nem én dolgozom ki azt, hanem a énbennem lakó bűn. Mert tudom, hogy nem lakik énbennem, az én hústestemben jó, mert az akarat jelen van énnálam, de a helyes *dolog* kidolgozását nem találom. Mert nem *azt* teszem, amit akarok: *a* jót, hanem amit nem akarok, *a* rosszat, ezzel foglalkozom. Hogyha pedig amit én nem akarok, azt teszem, többé már nem én dolgozom ki, hanem az énbennem lakó bűn.

Következésképp *azt* a törvényt találom számomra, aki a helyeset akarom tenni, hogy a rossz jelen van énnálam. Együtt gyönyörködöm ugyanis az Isten Törvényével a belső ember szerint, de látok egy másik törvényt *is* az én tagjaimban, *amely* az elmém törvényével szemben katonáskodik és foglyul ejt engem a bűn törvényének, amely az én tagjaimban van.

Én nyomorult ember! Ki fog engem *elvonszolva* megszabadítani ennek a halálnak a testéből?

---

⁵ *Vissza voltunk tartva*: a görög *κατέχω* (e.: „katekhó”) jelentése: ‘visszatart, feltart, letartóztat, lefoglal, lenntart (pl. birkózásban), le-/elnyom’.

Hálát adok az Istennek a mi Urunk, a Messiás Jézus által. Azért tehát én magam jóllehet az értelmemmel Isten Törvényét szolgálom rabszolgaként, de a hústestemmel *a* bűn törvényét.

Semmi elítélés következeképp *nincs* most a Messiás Jézusban nem hústest szerint, hanem szellem szerint járók számára, mert a *magasabbrendű* élet szellemének törvénye a Messiás Jézusban felszabadított engem a bűn és a halál törvényéből. Mert a Törvény képtelenségekor, amikor gyenge volt a hústest által, az Isten a maga Fiát *miután* elküldte a bűn hústestének hasonlóságában és a bűnre tekintettel, elítélte a bűnt a hústestben; annak érdekében, hogy a Törvény igazságos eljárása *az igazságossá tevés folyamatában* beteljesülhessen bennünk, nem hústest szerint, hanem szellem szerint járókban.

Mert a hústest szerint valók a hústest dolgaira gondolnak, de a szellem szerintiek a szellem dolgaira. Mert a hústest gondolkozásmódja halál, de a szellem gondolkozásmódja *magasabbrendű értelmes* élet és békesség. Mert a hústest gondolkozásmódja ellenségeskedés Isten iránt, mert az Isten Törvényének nem rendeli alá magát, mert nem is képes *rá*. A hústestben levők pedig Istennek tetszeni nem képesek. Ti pedig nem hústestben vagytok, hanem szellemben, ha ugyan *az* Isten Szelleme lakik tibennetek. Ha pedig valaki nem rendelkezik a Messiás Szellemevel, az *ilyen* nem *az* övé. Ha viszont a Messiás tibennetek *van*, a test ugyan halott *a* bűn miatt, a szellem viszont *magasabbrendű értelmes* élet az igazságos mivolt miatt. Ha pedig annak a Szelleme lakik tibennetek, *aki életre* keltette Jézust a halottak közül, meg fogja eleveníteni a ti halandó testeiteket is az *ő* tibennetek lakó Szelleme miatt.

Következeképp tehát, testvéreim, nem vagyunk adósok a hústest számára, hogy hústest szerint éljünk, mert ha hústest szerint éltek, halni készültök, ha pedig szellemmel a test tetteit halálba külditek, élni fogtok! Mert akik csak Isten Szellemevel vannak vezérelve, az *ilyenek az* Isten fiai.

Mert nem *a* rabszolgaságnak egy szellemét kaptátok ismét a félelemre, hanem *a* fiúvá fogadás egy szellemét kaptátok, amelyben kiáltjuk: „Abbá, Apa!” Maga a Szellem tanúskodik együtt a mi szellemünkkel, hogy gyermekei vagyunk Istennek. Ha pedig gyermekek, örökösök is. Egyrészt örökösei Istennek, másrészt társörökösei a Messiásnak, ha ugyan *vele* együtt szenvedünk, hogy *vele* együtt is dicsőülhessünk meg.

Mert *azt* tartom, hogy nem méltóak a mostani idő szenvedései a belénk lepleződni készülő dicsőséghez. Mert a teremtés kitartó elvárása az Isten fiainak lepleződését várja. Mert a teremtés a hiábavalóságnak lett alárendelve, hanem az miatt, *aki* alárendelte *elváró* reménységben *annak érdekében*, hogy maga a teremtés is majd fel legyen szabadítva a *züllött* romlandóság rabszolgaságából az Isten fiai dicsőségének a szabadságába. Mert tudjunk, hogy az egész teremtés együtt sóhajtozik és együtt vajúdik mostanáig. De nem csak *ez van*, hanem ma-

gunk a szellem első termésével rendelkezők is, mi magunk is sóhajtozunk önmagunkban, *ahogy* várjuk *a* fiúvá fogadást, a mi testünk megváltását.

Mert *elváro* reménységgel vagyunk megmentve, de *a* látott reménység nem reménység, mert amit valaki lát, *azt* miért is reméli? Ha viszont amit nem látunk, reméljük: kitartás által várjuk.

Ugyanígy viszont a Szellem is segítségére van a mi gyengeségünknek, mert amit imádkozunk, nem tudjuk hogyan kell; de maga a Szellem közbenjár helyettünk kibeszélhetetlen sóhajtozásokkal. Aki pedig átvizsgálja a szíveket, tudja, mi a szellem gondolkozásmódja, merthogy Isten szerint jár közben a szentekért. Tudjuk pedig, hogy az Istent *önzetlenül* szeretőknek minden összedolgozik *a* jóra, azoknak, *akik* célkitűzés szerint meghívtak, mivelhogy akiket előre ismert, *azokról* előre el is határozta, hogy hasonlóak legyenek az ő Fia képmásához, hogy ő legyen az első sok testvér között. Akikről pedig *ezt* előre elhatározta, azokat meg is hívta, és akiket meghívott, azokat igazságossá is tette, akiket pedig igazságossá tett, azokat meg is dicsőítette.

Mit mondjunk tehát ezekre? Ha az Isten helyettünk, kicsoda ellenünk? Aki bizony a saját Fiát nem kímélte, hanem mindannyiunk helyett átadta őt, hogy is nem ajándékoz majd *kegyelemből* nekünk vele együtt mindent?

Kicsoda fog vádat emelni Isten kiválasztottai ellen? Az igazságossá tevő Isten? Kicsoda az elítélő? A meghalt, de még inkább *életre* is kelt Messiás, aki *ott* van az Isten jobbán, aki közben is jár helyettünk? Kicsoda fog elválasztani minket a Messiás *önzetlen* szeretetétől? Nyomorúság? Vagy szorongattatás? Vagy üldöztetés? Vagy éhínség? Vagy mezítelenség? Vagy veszedelem? Vagy tőr? Amint meg van írva, hogy: „A te ügyedért vagyunk halálra adva egész nap, *úgy* vagyunk számontartva, mint mészárszék juhai.” De mindezekben kimagasló győzelmet aratunk az által, *aki* *önzetlenül* szeretett minket! Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem *csodás* erősségek, sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, sem magasság, sem mélység, sem bármilyen más teremtmény nem lesz képes minket elválasztani az Isten *önzetlen* szeretetétől, amely a Messiás Jézusban, a mi Urunkban *van*.

Valóigazságot mondok a Messiásban, nem hazudok, együtt tanúskodik velem az én lelkiismeretem a Szent Szellemben, hogy *a* szomorúság számomra nagy, és szüntelen a fájdalom az én szívem számára, mert *legszívesebben úgy* imádkoznék, *hogy* én magam legyek elátkozott a Messiástól az én testvéreim, az én hústest szerinti rokonaim helyett, akik izraeliták, akiké a fiúvá fogadás és a dicsőség, és a szövetségek és a törvényadás, és a szolgálat és az ígéretek; akiké az ősapák; és akik közül *való* a test szerint a Messiás, aki mindenek felett való Isten, *aki* áldott az örökkévalóságra *nézve*, ámen!

De olyan nincs, hogy meghíúsult az Isten Kinyilatkoztatása, mert nem mind Izrael azok, akik Izraeltól *valók*; sem mind gyermekek, *csak* mert Ábrahám magvai, hanem: „Izsákban lesz elhívva neked egy mag.” Vagyis nem azok az Isten gyermekei, akik a hústest gyermekei, hanem az ígéret gyermekei számítanak magnak. Ugyanis ígéretnak a Kinyilatkoztatása ez: „Ezen alkalmas időben fogok eljönni és lesz Sára számára egy fiú.” De nem csak *ez van*, hanem *ott van* Rebeka is, *aki* egytől lett várandós, Izsáktól, a mi ősapánktól (mert *mikor* még meg sem születtek, sem nem foglalkoztak bármi jóval vagy rosszal, *azért*, hogy az Isten kiválasztása szerinti előzetes célkitűzés megmaradjon, nem cselekedetektől, hanem az elhívótól), ki lett jelentve neki, hogy: „A nagyobb fog rabszolgamunkát végezni a kisebbnek”, amint meg van írva: „Jákóbot *önzetlenül* szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.”

Mit mondjunk tehát? Igazságtalanság *van* az Istennél? Szó sem lehet róla! Mert Mózesnek *ezt* mondja *határozottan*: „Irgalmazni fogok, akinek csak irgalmazhatok, és szánakozni fogok, akin csak szánakozhatom.” Következésképp tehát nem az akaróé, sem a futóé, hanem az irgalmazó Istené.

Mert *leszögezve* mondja az Írás a fáraónak, hogy: „Éppen arra keltettelek *életre*, hogy megmutathassam benned az én *csodás* erőmet, és ilyen módon szeretszét lehessen hirdetve az én nevem az egész földön.” Következésképp akinek akar, irgalmaz, akit pedig akar, megkeményít.

Tehát *ezt* fogod mondani nekem: „*Akkor* miért hibáztat még? Mert az ő szándékának ki rendelhette magát ellene?” Sőt inkább, ember, ki vagy te, aki *folymatosan* ellenkezel az Istennel? Fogja-e *azt* mondani a formázott dolog a formázónak: „Miért készítettél engem így?” Vagy nincs-e *szuverén* hatalma a fazekasnak az agyagon, *hogy* ugyanabból a sárból az egyiket értékelésre, a másikat pedig gyalázatra készítse? De *mi van*, ha *miközben* az Isten a haragját akarta megmutatni és az ő hatalmát megismertetni, nagy hosszútűrésben hordozta el *a* harag pusztulásra rendelt edényeit? És *tette ezt azért*, hogy megismertesse az ő dicsőségének gazdagságát az irgalom edényein, amelyeket előre elkészített dicsőségre: akiket el is hívott, minket, nem csak a zsidók közül, hanem a nemzetek közül is!

Amint Hóseásban is *leszögezve* mondja: „Hívom a nem népemet népemnek és az *önzetlenül* nem szeretettet szeretettnek. És lesz azon *a* helyen, ahol ki lett jelentve nekik: »Nem népem *vagytok* ti«, ott lesznek hívva az Élő Isten fiainak.” Ézsaiás pedig *így* kiált Izrael helyett: „Ha *annyi* lenne a száma Izrael fiainak, mint a tenger homokja: a maradék menekül meg; mert *a* Kinyilatkoztatást bevégző és igazságosságban gyorsan végrehajtó *ő*: merthogy *a* Kinyilatkoztatást gyorsan végrehajtva fogja megtenni az Úr a földön.” És ahogyan Ézsaiás előre megmondta: „Ha *a* Cevaóth *Seregek* Ura nem hagyott volna nekünk magot, *olyanná* váltunk volna, mint Szodoma, és *olyanná* lettünk volna téve, mint Gomorra.”

Mit mondjunk tehát? Hogy az igazságosságra nem törekvő nem-zsidó nemzetek megragadták az igazságosságot, mégpedig *azt az* igazságosságot, amely hitől *van*. Izrael viszont, *miközben* törekedett az igazságosság törvényére, nem jutott el az igazságosság törvényére. Mi miatt? Mert nem hitből *volt*, hanem *a* Törvény cselekedeteiből. Mert beleütköztek a megütközés kövébe, amint meg van írva: „Nézzétek, odahelyezem Cionra a megütközés követ és a megbotránkozás kőszikláját, és senki az őbenne hívők *közül* nem fog megszégyenülni.”

Testvéreim, az én szívem jóteszése és a az Istenhez Izrael helyett *való* könyörgése az *ő* megmenekülésükre van. Mert tanúskodom mellettük, hogy isteni buzgósággal rendelkeznek, de nem teljes megismerés szerint. Mert *miközben* nem ismerik az Isten igazságosságát és a saját igazságosságukat igyekeznek felállítani: az Isten igazságosságának nem rendelték alá magukat! Mert *a* Törvény vége a Messiás, igazságosságra, az összes hívó számára.

Mert Mózes *azt* írja az igazságosságról, amely a Törvényből *való*, hogy az azokat *egyszer s mindenkorra* megtevő ember fog élni általuk. De a hitből *való* igazságosság így mondja: „Nem szólhatsz *így* a szívedben: »Ki fog felmenni a mennybe?«”, vagyis, *hogy* a Messiást lehozza; vagy: „»Ki fog alámenni a *feneketlen* mélységbe?«”, vagyis, *hogy* a Messiást a halottak közül felhozza. Hanem mit mond? „Közel van hozzád a Kijelentés: a te szádban és a te szívedben!”, vagyis a hit Kijelentése, amit közhírré teszünk, hogy: ha *egyetértően és nyíltan megvallva* elismered a te szádban *az* Úr Jézust, hiszed a te szívedben, hogy az Isten *őt életre* keltette a halottak közül: meg leszel mentve. Mert szívvel történik a hívés az igazságosságra, de szájjal történik az *egyetértő* elismerés a megmenekülésre. Mert *ezt* mondja az Írás: „Az őbenne hívők *közül* senki sem fog megszégyenülni.” Mert nincs különbség sem zsidó, sem görög között, mert ugyanaz az Ura mindenkinek, *aki* gazdag mindenkire, aki segítségül hívja *őt*. Mert mindenki, aki csak segítségül hívja az Úr nevét, meg lesz mentve.

Tehát hogyan fogják segítségül hívni *azt*, akiben nem hittek? Hogyan hisznek majd pedig *abban*, akiről nem hallottak? Hogyan hallanak majd pedig *felőle* közhírré tevő nélkül? Hogyan teszik majd közhírré pedig, ha nem lettek kiküldve? Amint meg van írva: „Milyen *kidolgozottan* szépek a lábai azoknak, *akik* Jóhírként hirdetnek békességet, azoknak, *akik* Jóhírként hirdetnek jó dolgokat!”

De nem mindenki fogadott szót a Jóhírnek. Mert Ézsaiás *ezt* mondja: „Uram, ki hit a mi híradásunknak?” Következésképp a hit híradásból *származik*, a híradás pedig Isten *Irányadó* kijelentése által *történik*.

Azt mondom pedig, talán nem hallották? Dehogynem! „Az egész földre kiment az *ő* hangjuk, a lakott föld végső határaiba is az *ő* kijelentésük.” *Azt* mondom pedig, talán nem ismerte meg Izrael? Először, Mózes *ezt* mondja: „Én foglak féltékennyé tenni titeket egy nem-nemzettel, értelmetlen nemzettel foglak harag-

ra ingerelni titeket.” Ézsaiás pedig bátorodik és *ezt* mondja: „Megtaláltak az engem nem keresők, nyilvánvaló lettem a felőlem nem kérdezősködőknek.” Izraelről pedig *ezt* mondja: „Egész nap kitártam az én kezeimet egy makacsul hitetlenkedő és ellentmondó nép felé.”

Azt mondom tehát, *vajon* nem taszította el az Isten az ő népét? *Szó* sem lehet róla! Hiszen én is izraelita vagyok, Ábrahám magvából, Benjamin törzséből. Nem taszította el az Isten az ő népét, amelyet előre ismert. Vagy nem tudjátok, Illés történetében mit mond az Írás, amint közbenjár az Istennél Izrael ellen, *ahogy ezt* mondja: „Uram, a te szóvivőidet megölték és a te oltáraidat lerombolták. Én is egyedül maradtam, és keresik az én lelkemet.” De mit mond neki az isteni felelet? „Meghagytam magamnak hétezer férfit, akik nem hajtottak térdet a Baálnak.” Így tehát a mostani időben is lett maradék a kegyelmi kiválasztás szerint. Ha pedig kegyelemmel, *akkor* többé már nem cselekedetekből, különben a kegyelem többé már nem lesz kegyelem. Ha pedig cselekedetekből, többé már nincs kegyelem, különben a cselekedet többé már nem cselekedet.

Mit *mondjunk* tehát? Amit keres Izrael, arra nem bukkant rá, de a kiválasztottság rábukkant, a többiek pedig megkeményedtek,⁶ amint meg van írva: „Adott nekik az Isten kábultság szellemét, szemeket, hogy ne lássanak és füleket, hogy ne halljanak, a mai napig.”

És Dávid *azt* mondja: „Váljon az ő asztaluk csapdává és vadhálóvá és botránkozássá és megtorlássá! Sötétüljenek el az ő szemeik, hogy ne lássanak; és az ő hátukat folyamatosan görbítsd meg!”

Mondom tehát: Talán azért botlottak-e meg, hogy elessenek? *Szó* sem lehet róla! Hanem az ő bukásukkal *lett* a megmenekülés a *nem-zsidó* nemzetek számára *elérhető*, azért, *hogy* féltékennyé tegye őket. Ha viszont az ő bukásuk *lett* a világ gazdagsága és az ő veszteségük *lett* a nemzetek gazdagsága, mennyivel inkább az ő teljességük? Mert nektek mondom, a nemzeteknek, már amennyire én vagyok *a* nemzetek kiküldöttje: az én segédkezésemet dicsőítem, ha valahogyan féltékennyé tehetem az én hústesti *hazámfiait*, és megmenthetnék néhányakat közülük. Mert ha az ő elvettetésük *a* világ megbékélése, micsoda az ő elfogadásuk ha nem *magasabbrendű értelmes* élet a halálból? Ha pedig az első termés szent, a tészta is; és ha a gyökér szent, az ágak is.

Ha pedig némely ágak letörtek, te pedig vadolajfa létedre be lettél oltva azok közé, és részestársa lettél az olajfa gyökerének és zsírosságának, ne dicsekedjél az ágakkal szemben; ha pedig dicsekszel: nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged!

⁶ *Megkeményedtek*: másképp fordítva: ‘megkövesedtek, megkérgekedtek’, ami fokozatos megkeményedésre és elérzékletlenedésre utal.

Azt fogod mondani erre: „Azért törtek le az ágak, hogy én lehessenek beoltva!”? Helyes! A hitetlenséggel lettek letörve, te pedig a hittel állsz! Ne fuvalkodj fel, hanem félj! Mert ha az Isten a természet szerinti ágakat nem kímélte, nehogy esetleg téged se kíméljen! Figyeld meg tehát jóságát és szigorát Istennek: egyrészt azokon, *akik* elestek, szigorát, másrészt rajtad jóságát, *abban az esetben*, ha megmaradsz a jóságában, különben te is ki leszel vágva. De amazok is, *abban az esetben*, ha nem maradnak meg a hitetlenségben, be lesznek oltva; mert képes az Isten ismét beoltani őket! Mert ha te a természet szerinti vadolajfából ki lettél vágva és természet ellenére be lettél oltva a nemes olajfába: mennyivel inkább ezek a természet szerintiek be lesznek oltva a saját olajfájukba!

Mert nem akarom, *hogy* ti, testvéreim, ne tudjátok ezt a titkot (*annak érdekében*, hogy ne lehessetek önmagatokban okosak): *hogy a* megkeményedés *csak* részben történt Izraellel, amíg a nemzetek teljessége bemegy, és így *az* egész Izrael meg lesz mentve, amint meg van írva: „Megérkezik majd Cionból a Szabadító, és elfordítja *az* istentelenségeket Jákobtól. És ez számukra a tőlem *való* szövetség, amikor *végre* elvehettem az ő bűneiket.” A *Győzelmi* jóhír szerint ugyan ellenségek miattatok, de a kiválasztás szerint *önzetlenül* szeretettek az ősapák miatt. Mert *utólag már* meg nem gondolhatóak a kegyelmi ajándékai és a hívása az Istennek.

Mert amint ti is egykor makacsul hitetlenkedtetek az Istennek, most pedig irgalomban részesültetek az ő makacs hitetlenségük *révén*: úgy ők is most makacsul hitetlenkedtek a ti irgalmatoknak, hogy ők is irgalomban részesülhessenek. Mert bebörtönzte az Isten mindnyájukat makacs hitetlenségbe, hogy mindnyájukon irgalmazhasson.

Óh Isten gazdagságának és bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen kikutathatatlanok az ő ítéletei és kinyomozhatatlanok az ő útjai! Mert ki ismerte meg *az* Úr értelmét, vagy ki *lett* az ő tanácsadójává? Mert ki adott előbb neki, és vissza kell fizetni neki? Mert *őbelőle kiindulva*, őrajta keresztül és *őbelé tart* a mindenség. Neki *jár* a dicsőség az örökkévalóságra *nézve*, ámen!

Bátorítva intelk tehát titeket, testvérek, az Isten könyörületesége által, hogy állítsátok elő a ti testeiteket Istennek élő, szent és tetszést kiváltó áldozatul, a ti logikus, *Kinyilatkoztatásra alapozott* szolgálatotokul. És ne alakítsátok magatokat ehhez a világkorszakhoz, hanem alakuljatok át az értelmek megújításával arra, hogy alaposan megvizsgálhassátok, mi az Isten jó és tetszést kiváltó és tökéletes akarata.

Mert *leszögezve* mondom a nekem adatott kegyelem által mindenkinek, aki közöttetek van: nem *szabad* többet gondolni magunkról azzal szemben, *mint* amit szükséges gondolni; ellenben *úgy kell* gondolkodni, *hogy* józanságra *jussunk*: kinek-kinek amint az Isten kiosztotta *a* hit mértékét.

Így *mi*, a sokak, egyetlen Test vagyunk a Messiásban, egyenként pedig egymás tagjai; mégpedig a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékokkal rendelkezők: akár szóvivői közléssel a hit mértéke szerint, akár segédkezéssel a segédkezésben, akár a tanító a tanításban, akár a bátorítva intő a bátorításban, az osztozkodó egyszerűségben, az előljáró igyekezettel, az irgalmazó jókedvvel.

Az *önzetlen* szeretet színészkedésmentes, *miközben* undorodtok a gonosztól és ragaszkodtok a jóhoz: *mint* a testvérszeretben egymás iránt gyengédek, a tiszteletben egymást megelőzők, az igyekezetben nem tétovák, a szellemben forrók, az *alkalmas* időben rabszolgamunkát végzők, az elváró reménységben örvendezők, a nyomorúságban *hátrányt elviselve* kitartók, az imádkozásban mindenkor elérhetőek, a szentek szükségeiben közösséget vállalók, a vendégszeretetet *mintegy* üldözők.

Jót mondva áldjátok a titeket üldözőket: áldjátok és ne átkozzátok! Örvendjétek az örvendezőkkel és sírjátok a sírókkal, *mint akik* egymás iránt ugyanazt gondoljátok és nem a nagy dolgokra gondoltok, hanem az alázatosokkal tartotok együtt! Ne legyetek bölcsék önmagatok előtt! *Mint akik* senkinek rossz helyébe rosszal *nem* fizettek, *hanem a* hasznos *dolgokról* gondoskodtok minden ember *színe* előtt, ha lehetséges, a töletek *telhetően* minden emberrel legyetek békességben, *mint akik* önmagukért *bosszúsan* igazságot nem szolgáltatnak, szerettem, hanem adjatok helyet az *ő* haragjának, mert meg van írva: „Számomra *van fenntartva a bosszúálló* igazságszolgáltatás, én majd megfizetek, *azt* mondja az Úr.” Tehát „ha éhezne a te ellenséged, etesd meg kis falatokkal őt, ha szomjazna, itasd meg őt: mert így téve tűznek paraszát fogod ráterhelni az ő fejére.” Ne *hagyd magad*, *hogy* legyőzzön a rossz, hanem győzd le a jóval a rosszat!

Minden lélek *a* felette levő hatalmaknak rendelje magát alá, mert nincsen hatalom, hanem csak Istentől, a *jelenvaló* hatalmak pedig az Isten által vannak *már* elrendelve! Úgyhogy aki ellene rendeli magát a hatalomnak, az Isteni rendelkezésnek áll ellen. Az ellenállók pedig önmaguk számára fognak ítéletet kapni. Mert a főemberek nem a jó cselekedeteiktől *való* félelemre vannak, hanem a rosszakétól. Akarod pedig, *hogy* ne *kelljen* félned a hatalomtól? A jót tedd, és dicséreted lesz attól! Ugyanis Isten segédje *az* neked a jóra. Ha viszont a rosszat teszed, félj, mert nem hiába viseli a tört! Mert Isten segédje *ő*, igazságszolgáltató *a* haragra annak, *aki* a rosszal foglalkozik *életvitelszerűen*. Ennek alapján szükséges alárendelődni, nem csak a harag miatt, hanem a lelkiismeret miatt is.

Mert emiatt is fizettek adót, mert Isten szolgálói *ők*, *akik* erre ügyelve folyamatosan rendelkezésre állnak. Adjátok meg tehát mindenkinek az adósságokat: aki-nek az adót: az adót; aki-nek a vámot: a vámot; aki-nek a félelmet: a félelmet; aki-nek a tiszteletet: a tiszteletet. Senkinek semmivel *ne* tartozzatok, hanem csak egymás *önzetlen* szeretésével, mert a másikat *önzetlenül* szerető *már* betöltötte a Törvényt.

Mert a „Nem fogsz házasságot törni”, „Nem fogsz gyilkolni”, „Nem fogsz lopni”, „Nem fogsz hamisan tanúskodni”, „Nem fogod kívánni”, és ha *még van* valami más parancsolat, ebben a Kinyilatkoztatásban van összefoglalva: a „Szeretni fogod *önzetlenül* a te legközelebbi *embertársadat*, mint magadat” *parancsolatban*. Az *önzetlen* szeretet a legközelebbi *embertársnak* rosszat nem cselekszik: tehát betöltése a Törvénynek a szeretet, valamint az (*mint akik* tudjátok az alkalmas időt), hogy *itt az* órája már az álomból felkelnünk, mert most közelebb *van* a mi megmenekülésünk, mint amikor *először* hittünk. Az éjszaka elmúlt, a nappal pedig *már* közel jött: vessük le tehát a sötétség cselekedeteit, és öltözzük fel a világosság fegyvereit! Mint nappal, ékesen járjunk, nem dorbézolásokban és részegeskedésekben, sem bujálkodásokban és *féktelen* kicsapongásokban, sem veszekedésben és féltékenységben; hanem öltözzétek fel az Úr Jézust, a Messiást, és a hústesről *való* gondoskodást ne a kívánságok *felgerjesztésére* tegyétek!

A hitben gyengélkedőt pedig ne érvelései megítélésére fogadjátok magatokhoz! Az egyik *azt* hiszi, *hogy* megehet mindent, a gyengélkedő pedig zöldséget eszik. Aki eszik, ne vesse meg *azt*, aki nem eszik, és aki nem eszik, ne ítélkezzen *afelett*, aki eszik! Mert az Isten őt magához fogadta. Ki vagy te, aki ítélkezel más háziszolgája *felett*? A saját Urának áll meg *szilárdan* vagy esik, de fel fog állni, mert képes az Isten őt felállítani. Az *egyik* ugyan napot napnál *különbnek* ítél, a *másik* pedig minden napot *egyformán jónak* ítél. Ki-ki a saját felfogásában legyen teljesen meggyőződve! Aki gondol a napra, *az* Úrért gondol *rá*; és aki nem gondol a napra, *az* Úrért nem gondol *rá*. Aki eszik, *az* Úrért eszik, mert hálát ad az Istennek; és aki nem eszik, *az* Úrért nem eszik, és hálát ad az Istennek.

Mert senki közülünk *nem* önmagáért él *magasabbrendű értelmes életet*, és senki *sem* önmagáért hal meg. Mert ha élhetünk is, az Úrért élünk, ha halhatunk is, az Úrért halunk meg. Tehát ha élhetünk is, ha halhatunk is: az Úréi vagyunk. Mert ezért is halt meg a Messiás és támadt fel és éledt fel, hogy holtakon is, élőkön is uralkodhasson.

Te pedig mit ítélkezel a te testvéred *felett*, vagy te is mit veted meg a te testvéredet? Mert mindnyájan a Messiás emelvényen levő *bírói* széke elé fogunk állni. Mert meg van írva, élek én, *azt* mondja az Úr, hogy nekem fog meghajolni minden térd, és minden nyelv *egyetértő és nyílt* elismerő vallomást fog tenni az Istennek. Így tehát mindegyikünk önmagáról fog számot adni az Istennek.

Tehát többé ne ítélkezzünk egymás *felett*, hanem inkább azt ítéljétek meg *magatokban*, hogy ne tegyetek buktatót a testvér elé vagy botránkozást.

Tudom, és meg vagyok győződve az Úr Jézusban, hogy semmi *sem* közönséges önmagában, hanem csak annak, *aki* valamit közönségesnek tart, közönséges az. Ha pedig étel miatt a te testvéred megszomorodik, többé nem *önzetlen* szeretet szerint jársz. Ne pusztítsd el a te ételeddel azt, aki helyett a

Messiás meghalt! Ne legyen gyalázva tehát a ti jó *dolgatok*! Mert az Isten Királysága nem étel és ital, hanem igazságosság és békesség és öröm a Szent Szellemben. Mert aki ezekben végez rabszolgamunkát a Messiásnak, *az* kedves az Istennek, és kipróbált az emberek számára.

Így tehát a békesség dolgait keressük *üldözve* és az egymás építése dolgait!

Ne rontsd le étel ügyéért az Isten cselekedeteit. Minden tiszta ugyan, de rossz az *olyan* embernek, aki megütközéssel eszi. Helyénvaló nem enni húst és nem inni bort és nem *élni olyan dologgal*, amiben a te testvéred megütközik vagy megbotránkozik vagy gyengélkedik.

Neked van hited? Magadnak legyen az Isten előtt! Boldog, aki nem ítélik önmaga *felett* abban, *amit* alaposan megvizsgálva elfogad. Aki pedig kételkedik, hogy netán ehet-e, *már* el van ítéelve, mert *ez* nem hitből *van*. Minden pedig, ami nem hitből *van*, bűn.

Tartozunk pedig mi, akik erőteljesek *vagyunk*, *hogy* a gyengék erőtlenségét hordozzuk, és hogy ne önmagunknak kedvezzünk. Ugyanis közülünk mindenki a legközelebbi *embertársának* kedvezzon, a javára, épülésére. Mert a Messiás sem önmagának kedvezett, hanem amint meg van írva: „A téged korholók korholásai rám estek.” Mert amik csak előre meg lettek írva, a mi tanításunkra lettek előre megírva, hogy kitartás és az Írások bátorító intése által *elváró* reménységgel rendelkezessünk. A kitartás és a bátorító intés Istene pedig adja meg nektek, hogy ugyanazt gondoljátok egymás között a Messiás Jézus szerint, hogy egy akarattal és egy szájjal dicsőítsék a mi Urunk, a Messiás Jézus Istenét és Édesapját.

Emiatt fogadjátok magatokhoz egymást, ahogyan a Messiás is magához fogadott minket *az* Isten dicsőségébe.

Mondom pedig, a Messiás Jézus *a* körülmetéltség segédje lett az Isten valóságos képviselőjében, azért, *hogy* megerősítse az ősapák ígéreteit, a nemzetek pedig irgalmasságáért dicsőítsék az Istent. Amint meg van írva: „Emiatt *nyilvánosan és egyetértőlegesen megvallva* el foglak ismerni téged a nemzetek között, és a te nevednek pengetős éneket fogok énekelni.” És ismét kinyilatkoztatja: „Örüljete, nemzetek, az ő népével együtt!” És ismét: „Dicsérjéte az Urat, *ti*, a nemzetek mind; és dicsőítséte őt, *ti*, a népek mind!” És ismét, Ézsaiás kinyilatkoztatja: „Lesz a Jisájnak gyökere, és aki felkel, *hogy* nemzeteken uralkodjon, őbenne fognak nemzetek reménykedni.”

Az *elváró* reménység Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben a ti reménységben *való* növekedésekre *a* Szent Szellem erejében!

Meg vagyok győződve pedig, testvéreim, én magam is felőletek, hogy magatok is tele vagytok jósággal, betelve minden ismerettel, *akik* képesek

vagytok egymást figyelmeztetni. De merészebben írtan nektek, testvérek, részben mintegy emlékeztetve titeket a kegyelem miatt, ami arra adatott nekem az Isten által, *hogy* a Messiás Jézus szolgája legyek a nemzetekért, ahogy szolgálom a *Győzelmi* jóhírt, hogy a nemzetek felajánlása elfogadható lehessen, a Szent Szellemben *elkülönítve* megszentelt.

Van tehát dicsekvésem a Messiás Jézusban *az* Istenre vonatkozó dolgokban. Mert nem merek szólni semmit, amit ne a Messiás munkált volna ki általam a nemzetek szófogadása érdekében, *kinyilatkoztatott* szóval és tettel, jelek és csodák erejében, Isten Szelleme erejében: úgyanynyira, hogy én Jeruzsálemtől és környékétől *fogva* Illíriáig betöltöttem a Messiás *Győzelmi* jóhírét! Így viszont *közben* arra törekedtem, *hogy* ne *ott* hirdessem a Jóhírt, ahol a Messiás meg van nevezve, hogy ne másnak *az* alapjára építsek, hanem amint meg van írva: „Akiknek nem adtak hírt őfelőle, *azok* fogják meglátni, és akik nem hallották, *azok* fogják összerakva megérteni.”

Emiatt is voltam megakadályozva sokszor abban, *hogy* hozzátok mehessek. Most pedig, *hogy* nincs többé helyem ezekben a tartományokban, vágyódásom viszont van elmenni hozzátok sok éve, amint esetleg Hispániába utazhatok, elmegyek hozzátok. Mert remélem, hogy átutazóban megszemlélhetlek titeket, és általatok indulhatok tovább, ha *már* előbb részben betelhettem veletek.

Most pedig elutazom Jeruzsálembé, *ezzel* segédkezem a szenteknek: mert tetszett Makedóniának és Akhájának, *hogy* némileg közösséget vállaljanak *adakozással* a jeruzsálemi szentek szegényei számára. Mert tetszett nekik és tartoznak is nekik. Mert ha az ő szellemi *dolgaikban* közösséget kaptak a nemzetek, tartoznak is *azzal*, *hogy* a testi *dolgokban* szolgáljanak feléjük. Tehát *amint* ezt bevégeztem és lepecsételtem számukra ezt a gyümölcsöt, el fogok menni nálatok *átutazva* Hispániába. Tudom pedig, hogy *amikor* elmegyek hozzátok, a Messiás Győzelmi jóhírének áldásának teljességében fogok menni.

De bátorítva kérlek titeket, testvérek, a mi Urunk, a Messiás Jézus által és a Szellem *önzetlen* szeretete által, hogy küzdjete együtt velem az értem *való* imádkozásokban az Isten előtt, hogy megszabadulhassak a *meggyőzhetetlenül makacs* hitetlenektől Júdeában, és hogy az én Jeruzsálemért *való* segédkezésem elfogadható legyen a szenteknek; hogy örömmel mehessek hozzátok Isten akarata által, és veletek együtt felfrissülhessek.

A békesség Istene pedig *legyen* mindnyájatokkal, ámen!

Üdvözljétek Prizkácskát és Aquilát, az én munkatársaimat a Messiás Jézusban, akik az én lelkem helyett a maguk nyakát tették *kockára*, akiknek nem csak én mondok hálás köszönetet, hanem a nemzetek minden kihívott *közössége* is. *Üdvözljétek* az ő házuknál *lévő* kihívott közösséget is! Üdvözljétek az én szeretett Epenétuszomat, aki Akhája *egyik* első termése a Messiás számára.

Üdvözljétek Máriát, aki sokat fáradozott értünk. Üdvözljétek Andronikuszt és Júniát, az én rokonaimat és fogolytársaimat, akiknek jó híre van a kiküldöttek között, akik nálam is előbb voltak a Messiásban. Üdvözljétek az én szeretett Ampliászomat az Úrban! Üdvözljétek Urbánuszt, a mi munkatársunkat a Messiásban, és az én szeretett Sztákhüszomat! Üdvözljétek a Messiásban *alaposan* kipróbált Apellészt! Üdvözljétek az Arisztobúloszék közül *valókat*! Üdvözljétek Hérodiónnt, az én rokonomat! Üdvözljétek a Nárcisszuszék közül *valókat*, akik az Úrban vannak! Üdvözljétek Trüfénát és Trüfószt, akik az Úrban fáradoznak! Üdvözljétek a szeretett Persziszt, aki sokat fáradozott az Úrban! Üdvözljétek az Úrban kiválasztott Rúfust és az ő édesanyját és enyémet. Üdvözljétek Aszünkritiszt, Flegont, Hermászt, Patrobászt, Hermészt és a velük *levő* testvéreket! Üdvözljétek Filologoszt és Júliát, Néreuszt és az ő nőtestvérét, és Olümpiászt és a velük *levő* minden szentet! Üdvözljétek egymást sent csókkal! Üdvözlnek titeket a Messiás kihívott *közösségei*.

Ajánlom pedig nektek Főbét, a mi testvérnőnket, aki segédkezője a kenkhreai kihívottak *közösségének*, hogy őt fogadjátok magatokhoz az Úrban, a szentekhez méltóan, és álljatok mellette, ha esetleg valamiben szüksége lenne rátok. Mert ő is sokaknak lett támogatója, nekem magamnak is.

Bátorítva intelek pedig titeket, testvérek, *hogy* ügyeljétek azokra, *akik* a szakadásokat és a botránkozásokat okozzák *azzal* a tanítással szemben, amelyet ti tanultatok, és forduljatok el tőlük! Mert az ilyenek nem a mi Urunknak, a Messiás Jézusnak végeznek rabszolgamunkát, hanem a maguk gyomrának; és kedveskedő és áldó beszéddel becsapják az ártatlanok szívét. Mert a ti szófogadásotok mindenkihez eljutott. Örülök tehát nektek, de *azt* akarom, hogy ti bölcsök legyetek ugyan a jóra, de bele nem keveredők a rosszba!

A békesség Istene pedig össze fogja zúzni a Sátánt a ti lábaitok alatt gyorsan. A mi Urunk, a Messiás Jézus kegyelme veletek, ámen!

Üdvözlnek titeket Timótheus, az én munkatársam, és Luciusz, Jászón és Szózipátrosz, az én rokonaim. Üdvözöllek titeket én, Terciusz (a levél írója) *az* Úrban. Üdvözl titeket Gájusz, az én és az egész kihívott *közösség* házigazdája. Üdvözl titeket Erasztusz, a város ügyintézője, és Kvártusz, a testvér.

A mi Urunk, a Messiás Jézus kegyelme veletek mindnyájan, ámen!

Annak pedig, aki képes titeket megalapozni az én *Győzelmi* jóhírem és a Messiás Jézus közhírré tétele szerint (*ama* titok lelepleződése szerint, *amely* örök koroktól *fogva* el volt hallgatva, viszont most nyilvánvalóvá lett a szóvivői írásokon keresztül, és az örök Isten rendelete szerint minden nemzetek számára ismeretessé lett a hitből *fakadó* szófogadás érdekében), a Messiás Jézus által egyedül bölcs Istennek: neki jár a dicsőség az örökkévalóságra *nézve*, ámen!